

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут водного господарства та
природооблаштування
Кафедра геології та гідрології

01-05-131М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни

«Основи геопланування»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія,
управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності
106 «Географія» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІВГП
Протокол № 4
від 18.11.2021 р.

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Основи геопланування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності 106 «Географія» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Романів О. Я. – Рівне : НУВГП, 2021. – 25 с.

Укладач:

Романів О. Я., доцент, к.геогр.н., завідувач кафедри геології та гідрології.

Відповідальна за випуск: Романів О. Я., доцент, к.геогр.н., завідувач кафедри геології та гідрології.

Керівник групи забезпечення освітньої програми
к.геогр.н., доцент

Романів О. Я.

© Романів О. Я., 2021
© НУВГП, 2021

Зміст

	стор.
1. Загальні положення.....	4
2. Лабораторна робота 1.....	5
3. Лабораторна робота 2.....	8
4. Лабораторна робота 3.....	11
5. Лабораторна робота 4.....	17
6. Лабораторна робота 5.....	20
7. Лабораторна робота 6.....	22
8. Лабораторна робота 7.....	24

1. Загальні положення

Метою вивчення практичної частини навчальної дисципліни є

- практична підготовка студентів у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя практичної галузі територіального планування,
- узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей впорядкування територіального розвитку, узгодження господарської діяльності з одночасним забезпеченням сприятливого середовища існування людини, збереження природної та культурної спадщини.

Лабораторна робота 1

Тема: Класичні й сучасні концепції та теорії регіонального розвитку

Мета: поглибити знання і розуміння концепцій та теорій регіонального розвитку.

Дидактичне забезпечення: Атласи світу, України, калькулятор.

Рекомендована література

1. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2003. 256 с.
2. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2001. 560 с.
3. Сосько С.П., Кулішов В.В., Мустафін В.І. Ринки і регіоналістика: Навч. посібник. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. 380 с.
4. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. Львів, 2003. 444 с.

Завдання 1. Виробнича ситуація для вирішення:

Підприємець, який проживає у місті А, розглядає можливість організації пункту торгівлі у місті В або місті С. Обрати найкращий пункт за критерієм комерційної взаємодії між населеними пунктами, якщо відомо, що чисельність жителів міста А - 750 тис. осіб, міста В – 80 тис. осіб, міста С – 60 тис. осіб. Відстань від міста А до міста В 35 км, а від міста А до міста С – 50 км.

Методичні рекомендації до завдання 1.

«Послуги» окремих населених пунктів можуть мати локальне або більш широке значення для мешканців навколишніх поселень. Враховуючи, що населені пункти знаходяться на певній відстані один від одного, важливе економічне та соціальне значення має оцінка ступеня взаємозв'язку між ними.

Одним з методів оцінки ступеня економічної взаємодії населених пунктів є використання **гравітаційної моделі Рейлі** (1929 р.)- Ця модель ґрунтується на відомому з фізики законі взаємодії двох тіл І. Ньютона. Сутність гравітаційної моделі полягає в тому, що загальний обсяг пересувань між двома населеними пунктами прямо пропорційний кількості населення в кожному з них і обернено пропорційний квадрату відстані між ними:

$$M_{a-b} = \frac{P_a \cdot P_b}{d_{a-b}^2},$$

де M_{a-b} — ступінь економічної (комерційної) взаємодії населених пунктів, P_a, P_b — відповідна кількість мешканців в населених пунктах a і b ; d_{a-b} — відстань між населеними пунктами a і b .

Чим більше значення M_{a-b} , тим вище ступінь взаємодії населених пунктів a і b .

Гравітаційні моделі широко використовуються у Європі і США при розрахунках різних економічних, соціальних та географічних явищ (вантажопотоків, міграцій населення, обміну інформацією і т. п.).

Завдання 2 Проаналізувати прояв основних положень концепцій ТОС у сучасних умовах.

Таблиця 1.1

Аналіз прояву основних положень класичних теорій та концепції ТОС і регіонального розвитку у сучасному світі

Об'єкти, явища, процеси, у господарському освоєнні географічного простору	Концепція чи теорія, яка пояснює особливості освоєння геопростору	Приклад
У адміністративному поділі кожної країни в середньому шість суміжних адміністративних одиниць		
Зони інтенсивного приміського сільського господарства овочево-молочного типу у більшості випадків мають форму, наближену до кола.		
Головним осередком ділового світу сьогодні є так звані „світові міста”, яких за прогнозом всередині 21 ст. буде 30-40.		

Методичні рекомендації до завдання 2.

Класичні теорії та концепції територіальної організації суспільства пояснюють спільні риси у господарському освоєнні географічного простору в країнах з різним рівнем економічного розвитку. Розглянувши карти атласів світу та України, знайдіть підтвердження тих чи інших тверджень, наведіть по кожному твердженню конкретні приклади. На основі досліджень та лекційного матеріалу заповніть порожні комірочки у таблиці 1.1.

Лабораторна робота 2

Тема: Класичні й сучасні концепції та теорії регіонального розвитку

Мета: поглибити знання і розуміння концепцій та теорій регіонального розвитку.

Дидактичне забезпечення: Атласи світу, України, калькулятор.

Рекомендована література

1. Долішній М. І., Стадницький Ю. І. Загородній А. Г., Товкан О. Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : навчальний посібник. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2003. 256 с.
2. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2001. 560 с.
3. Сонько С. П., Кулішов В. В., Мустафін В. І. Ринок і регіоналістика : навч. посібник. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. 380 с.
4. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник. Львів, 2003. 444 с.

Завдання 1. Розглянувши карти на рис. 2.1-2.3, знайдіть підтвердження тверджень у табл. 2.1, наведіть по кожному конкретні приклади. Заповніть порожні комірки у таблиці 2.1.

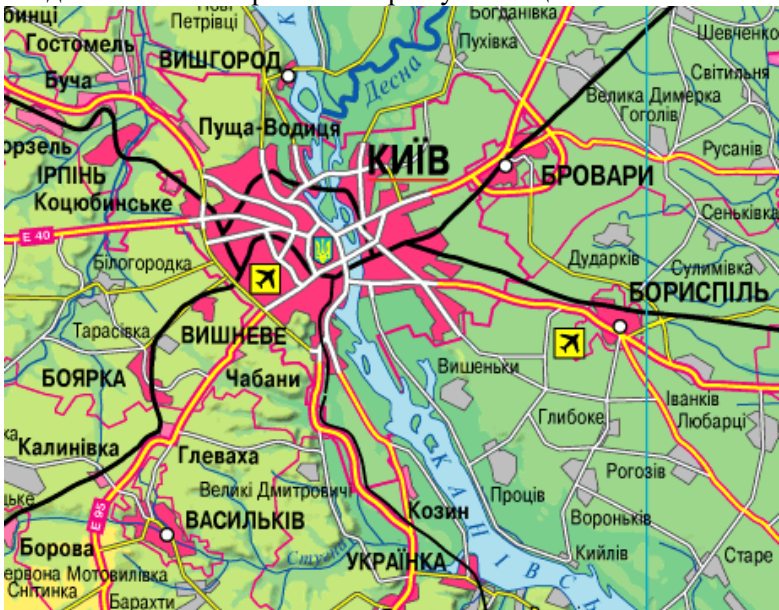

Рис. 2.1. Картосхема околиць Києва

Таблиця 2.1

**Аналіз прояву основних положень теорій та концепцій
регіонального розвитку у сучасному світі**

Об'єкти, явища, процеси, у освоєнні географічного простору	Концепція чи теорія, яка пояснює особливості освоєння геопростору	Конкретні приклади – вказати номер рисунку, на якому наведено цей приклад
Сукупність міських поселень разом з лініями комунікацій між ними мають радіально-кільцеву конфігурацію біля столиць, адміністративних центрів.		
Для гірничо-видобувних регіонів характерна багатоядерна територіальна структура розселення.		
Для сільськогосподарських районів чи для сільської місцевості промислових районів старого освоєння в умовах рівнинного рельєфу степової і лісостепової зони міські поселення та мережа комунікацій розташовуються у вигляді решіток.		

Завдання 2. Підготуйте есе на тему «Сучасні полюси росту в економіці регіону мого походження». Вимоги до оформлення: есе підготувати в програмі Microsoft Word обсягом до 1-3 сторінок. Поля аркуша зверху та знизу по 2 см, ліве 3 см, праве 1 см. Шрифт 14pt Times New Roman, інтервал між рядками 1,5. Есе має розпочинатися прізвищем автора у першому рядку. З наступного рядка по центру назва есе. З наступного рядка текст есе, яке вирівнюємо по ширині. Абзацний відступ 1 см. Відстаней між абзацами та порожніх рядків між ними не повинно бути. При потребі в тексті есе можуть бути рисунки та таблиці, які мають бути відповідним чином пронумеровані та підписані, на них має бути посилання в тексті есе (наприклад, рис.1 або табл. 1). Якщо при підготовці есе використовуються публікації інших авторів чи матеріали Інтернет, то їх навести наприкінці есе, а в тексті у квадратних дужках зробити посилання на використані джерела інформації.

Лабораторна робота 3

Тема: Практичне застосування класичних й сучасних концепцій та теорій регіонального розвитку

Мета: поглибити знання і розуміння концепцій та теорій регіонального розвитку.

Дидактичне забезпечення: лінійка, калькулятор.

Рекомендована література

1. Долішній М. І., Стадницький Ю. І., Загородній А. Г., Товкан О. Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : навчальний посібник. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2003. 256 с.
2. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2001. 560 с.
3. Сенько С. П., Кулішов В. В., Мустафін В. І. Ринок і регіоналістика : навч. посібник. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. 380 с.
4. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник. Львів, 2003. 444 с.

Задача 1.

Ви – власник акціонерного товариства, яке займається виготовленням продовольчих товарів, які користуються попитом у населення. Центральне підприємство розташоване у обласному центрі. Крім того у деяких населених пунктах області є філії вашого підприємства. З метою забезпечення отримання найвищого прибутку і максимального задоволення потреб населення у продукції вашого підприємства, виділіть виробничо-збутові зони філій.

Методичні пояснення:

Основний метод промислового і сільськогосподарського виробничо-збутового зонування – визначення економічних меж рівнозначних виробничо-транспортних витрат на однойменну або взаємозамінну продукцію з наступним коригуванням балансів виробництва і споживання.

Зонування дає можливість визначити найвигідніші зони поширення продукції. Пункти рівнозначної вартості продукції різних джерел утворюють вантажорозподіл, а лінії, що з'єднують ці пункти, - межі оптимальних зон поширення продукції. При цьому в конкретних розрахунках, крім виробництва, враховують різну вартість перевезення продукції на окремих видах транспорту,

ділянках доріг і напрямками.

Величина району споживання продукції залежить від двох чинників: ступеня диференціації виробничих витрат на різних підприємствах, що виробляють продукцію цього виду, і транспортних витрат, що зростають з віддаленням пункту споживання від місця виробництва.

Для розмежування зон споживання однойменної продукції двох підприємств галузі, тобто районування раціональних перевезень, використовують формулу

$$X=(C_2+LT-C_1)/2T,$$

де X – межа раціонального радіуса перевезення; C_1 і C_2 – собівартість виробництва продукції відповідно в районі виробництва і в районі споживання; T – собівартість перевезень продукції на 1 км; L – відстань між пунктами виробництва і споживання цього виду продукції.

Таблиця 3.1

Вихідна інформація для визначення виробничо-збутових зон підприємств (дані умовні)

	Місце розташування підприємства по виготовленню хлібобулочних виробів	Собівартість виробництва продовольчих товарів, ум. гр. одиниць. за 1 т	Собівартість перевезень 1 т продовольчих товарів на 1 км, ум. гр. одиниць
1	Вараш (Кузнецовськ)	1275	10
2	Березно	1275	10
3	Володимирець	1256	10
4	Дубровиця	1258	10
5	Зарічне	1365	10
6	Костопіль	1285	10
7	Рокитне	1314	10
8	Сарни	1295	10

Розв'язок:

Визначимо для прикладу, де проходить межа виробничо-збутових зон між підприємствами, які розташовані у м. Сарни і м. Костопіль.

1. З'єднаємо на картосхемі два міста прямою лінією, як це вказано на рисунку 1.1.

2. Вимірюємо відстань у см від Сарн до Костополя і переводимо з урахуванням масштабу у км: $3,2 \cdot 20 = 60,4$ км

3. З таблиці відомо, що собівартість виробництва у Сарнах становить 1295 ум. гр. одиниць, а у Костополі – 1285 ум. гр. од. Оскільки продукція у Костополі має нижчу собівартість, то при однакових транспортних витратах при перевезенні продукції у обидві сторони (10 гр. од.) її вигідніше перевозити на більшу відстань. Розрахуємо її:

$$(1295 - 1285 + 60,4 \cdot 10) / 2 \cdot 10 = 30,7 \text{ км.}$$

Отже, у напрямку від Костополя до Сарн продукцію вигідно перевозити на відстань 30,7 км, а в напрямку від Сарн до Костополя – на $60,4 - 30,7 = 29,7$ км.

4. Переводимо цю відстань у см відповідно до масштабу:

$$30,7 / 20 = 15,4 \text{ см}$$

5. Відкладаємо цю відстань на карті у напрямку від Костополя до Сарн (позначено точкою 1 на рисунку 1.1).

6. Аналогічні розрахунки проводимо по відношенню до інших підприємств, які знаходяться у безпосередній близькості.

Отримані точки з'єднуємо плавною лінією (на рисунку 1.1 – пунктирна лінія). Це і буде визначена нами виробничо-збутова зона підприємства у м. Сарни (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Визначення виробничо-збутової зони підприємства у м. Сарни (до задачі 1)

Задача 2.

Необхідно визначити критичний радіус району вирощування овочів, ринкова ціна продажу яких становить 1,3 грн. за кг. Очікуваний врожай 120 тон. Сумарні витрати на вирощування овочів складають 85600 грн., а на доставку всієї продукції до ринку збуту необхідно 7000 грн при відстані транспортування 2 км.

Обчислити, який дохід отримає фермер, якщо його господарство знаходиться на відстані 10 км від ринку збуту і на відстані 40 км від ринку збуту продукції.

Методичні пояснення:

За формулою В. Лаунхардта, який запропонував математичну інтерпретацію теорії штандарту сільського господарства І. Тюнена можна визначити граничну зону сільськогосподарського виробництва,

$$Z=(p-c)/t,$$

де Z – граничний радіус зони сільськогосподарського виробництва; p – ринкова ціна продукції; c – собівартість одиниці продукції; t – транспортний тариф.

Формула для обчислення доходу фермера при відхиленні від граничного радіуса сільськогосподарської зони:

$$R=Q*t*(Z-Z_1),$$

де R – дохід фермера; Q – обсяг сільськогосподарської продукції; t – транспортний тариф; Z – граничний радіус зони сільськогосподарського виробництва; Z_1 – фактичний радіус зони сільськогосподарського виробництва

Розв'язок:

$$c=85600/120=713,3 \text{ (грн./тону)}=0,71 \text{ грн./кг}$$

$$t=7000/2/120=29,2 \text{ (грн./тоно-км)}=0,029 \text{ грн./кг-км}$$

$$Z=(1,3-0,71)/0,029=20,3 \text{ км}$$

$$R_{10}=120000*0,029*(20,3-10)= 35844 \text{ (грн.)}$$

Задача 3

Визначити, за якою мінімальною ціною повинен продавати підприємець помідори, якщо загальний врожай становить 10 тон. Підприємцю необхідно погасити кредит у розмірі 5000 грн., який він взяв на місяць під 12% річних і забезпечити дохід 2000 грн. Фермер знаходиться на 12 км від ринку збуту овочів. Транспортний тариф 40 грн. за 1 т*км. Витрати на вирощування помідорів становлять 0,7 грн. на 1 кг.

Методичні пояснення:

Формула І.Тюнена для визначення земельної ренти (доходу) від сільськогосподарської діяльності

$$R=Q*(p-c)-Q*t*L,$$

де Q - обсяг виробництва продукції; p - ціна; c – собівартість; t - транспортний тариф; L - відстань від ринку збуту.

Розв'язок:

Визначимо дохід, необхідний для підприємця з урахуванням

погашення кредиту:

$$2000+5000+5000*0,01=7050 \text{ (грн.)}$$

Із формули І.Тюнена визначимо P , розв'язавши лінійне рівняння:

$$7050=10000(p-0,7)-10000*0,04*12$$
$$p=1,26 \text{ (грн.)}$$

Задача 4

Визначити, який річний дохід (збиток) зможе отримувати фермер, якщо він реалізує на ринку 48 тон м'яса за ціною в середньому 25 грн. за 1 кг. Витрати на виготовлення 1 кг м'яса становлять 18 грн. Фермер живе на відстані 20 км від ринку збуту продукції. На доставку партії продукції вагою 1 тона фермер витрачає 60 грн.

Лабораторна робота 4

Тема. Сучасна національна система розселення

Мета: ознайомитися із територіальною організацією національної системи розселення.

Дидактичне забезпечення: Атлас України.

Рекомендована література

1. *Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2001. 560 с.*

2. *Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник. Львів, 2003. 444 с.*

Теоретична довідка. Унаслідок різних видів взаємозв'язків між населеними пунктами сформувалася єдина система розселення, під якою розуміють систему населених пунктів певної території з різнобічними зв'язками між ними. Вона включає населені пункти різної величини і функцій, тісно взаємопов'язаних з виробництвом, і розвивається в єдності з ним. Провідним у цьому взаємозв'язку є виробництво, яке визначає розвиток систем розселення. А ті, зі свого боку, впливають на розвиток і розміщення нових галузей виробництва й сфери послуг.

У складі національної системи розселення виділяють регіональні системи розселення, які сформувалися на основі територіальних відмінностей історичного, економічного й соціального розвитку та ін.

В Україні виділяють сім регіональних систем розселення:

- Донбаська (Донецька й Луганська області; центр - Донецьк);
- Придніпровська (Дніпропетровська, Запорізька та Кіровоградська області; центр - Дніпро);
- Північно-Східна (Харківська, Полтавська та Сумська області; центр - Харків);
- Центральна (Київська, Чернігівська, Житомирська та Черкаська області; центр - Київ);
- Західна (Волинська, Рівненська, Львівська, Тернопільська, Закарпатська, Івано-Франківська та Чернівецька області; центр - Львів);

- Південна (Одеська, Миколаївська, Херсонська області та АР Крим; центр - Одеса);
- Подільська (Вінницька та Хмельницька області; центр - Вінниця).

На Донбасі та Придніпров'ї розселення зумовлене передусім промисловим розвитком. Західна та Центральна Україна більшою мірою зазнала впливу чинника сільського розселення. На півдні України вплив обох цих чинників майже рівноважений.

Завдання 1. На контурній карті, що є нижче, різними типами кольорів, або штриховки, позначити регіональні системи розселення.

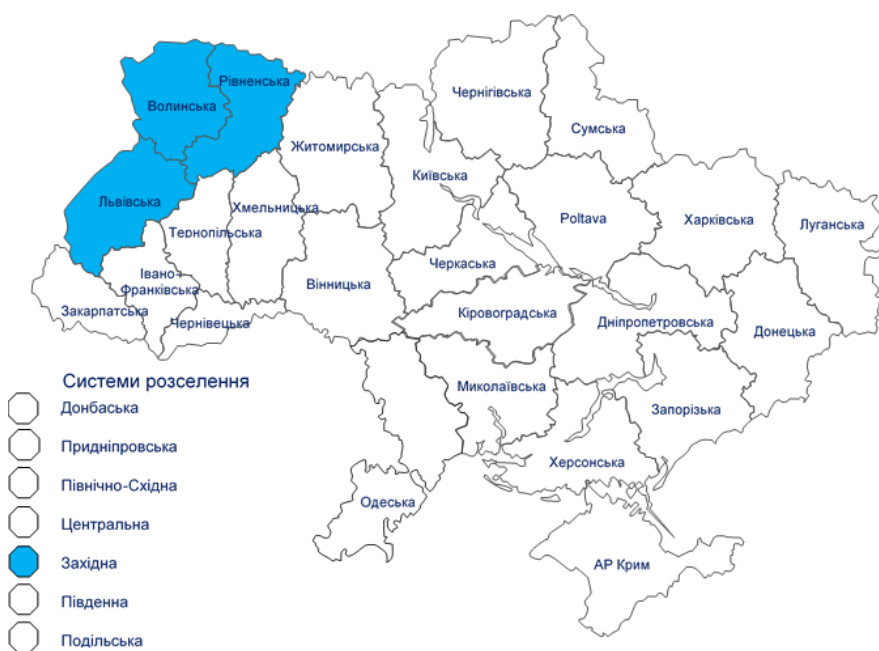

Рис. 4.1. Національна система розселення

Завдання 2. За статистичними даними сайту <http://www.ukrstat.gov.ua/> визначити тенденції розподілу показників густоти населення та урбанізації України.. Результати аналізу занести до таблиці. Вказати **по три області** за кожною категорією.

Показник народонаселення	Близькі до середнього значення по країні		Максимальні значення		Мінімальні значення	
	Показник в одиницях вимірювання	області	Показник в одиницях вимірювання	області	Показник в одиницях вимірювання	області
Урбанізація, %						
Густота населення, осіб/км ²						

Визначити причини відмінностей розселення населення (густоти та урбанізації) за адміністративними одиницями України. Обґрунтувати суспільно-економічні наслідки нерівномірності розміщення населення у країні.

Лабораторна робота 5

Тема: Генеральна схема планування території України

Мета: ознайомитися із графічними матеріалами Генеральної схеми планування території України та її практичним застосуванням.

Дидактичне забезпечення: ПК з виходом в Інтернет.

Теоретичні відомості. Загальнодоступний геопортал від ДП УДНДПМ "Діпромiсто" імені Ю.М. Білоконя у хмарі ArcGIS Online

У хмарі ArcGIS Online з'явився новий загальнодоступний геопортал, який надає доступ до карт створених ДП Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст «Діпромiсто» імені Ю.М. Білоконя.

Карти представлені за 4 темами, які зібрані у відповідні групи:

Генеральна схема планування території України представляє графічні матеріали Генеральної схеми планування території України, затвердженої Законом України "Про Генеральну схему планування території України" (№3059-III від 7 лютого 2002 року).

Геопросторовий розвиток на державному рівні представляє зведений набір картографічних матеріалів, розміщених на порталі.

Моніторинг реалізації Генсхеми планування території України представляє графічні матеріали щорічного моніторингу реалізації Генсхеми планування території України, який проводиться на виконання постанови КМУ від 29.08.02 №1291 "Про забезпечення реалізації Закону України "Про Генеральну схему планування

території України”.

Новітні концептуальні пропозиції щодо просторового розвитку представляє графічні матеріали містобудівних пропозицій територіального розвитку на державному рівні, розроблені у розвиток положень Генеральної схеми після її затвердження.

Завдання 1. Зайти на сайт mrbu.maps.arcgis.com

Знайти на сайті блок Державна стратегія регіонального розвитку на період 2021 - 2027 років. Розглянути його складові.

Завдання 2. Просторове співвідношення виділених функціональних типів територій відображене у картографічному додатку за посиланням: <http://mrbu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=3cb1d5b652d24f2cb7d35cb9e5761ddd>. Сформувати власну тематичну карту на довільну тематику на основі поєднання кількох шарів картографічного додатку, зробити скрін сторінки, назвати карту. З легендою надіслати викладачеві на перевірку та оцінювання.

Лабораторна робота 6

Тема: SWOT-аналіз та його застосування

Мета: ознайомитися із методикою проведення SWOT-аналізу в геоплануванні

Дидактичне забезпечення: мультимедійна презентація з прикладами SWOT-аналізу.

Завдання 1. Рознести твердження, що розміщені під таблицею, у потрібні комірки таблиці SWOT-аналізу.

	Сильні сторони (переваги)	Слабкі сторони (недоліки)
Внутрішні чинники		
	Можливості	Загрози
Зовнішні чинники		

- позитивна демографічна динаміка в громаді ,
- наявність іноземних інвесторів в громаді,
- наявність наукових кадрів та наукових розробок у громаді,
- наявність конкурентоспроможних галузей в громаді,
- високий рівень самоорганізації населення громади,
- високий рівень розвитку малого та середнього бізнесу громади,
- низька диверсифікація промисловості громади,

- технологічна відсталість промисловості громади,
- низька капіталізація об'єктів інтелектуальної власності громади,
- в стратегії держави взяли курс на розвиток відновлювальних та альтернативних джерел енергії, надають для цього пільги,
- пожвавлення експортно-імпортних відносин з ЄС в перспективі,
- зростання трудової міграції і втрата трудових ресурсів після зняття карантинних обмежень,
- зменшення внутрішнього товарообороту та закриття бізнесів через низьку купівельну спроможність населення,
- зростання цін на енергетичні ресурси
- туристичний та рекреаційний потенціал громади,
- національні, релігійні та культурні традиції , автентичні промисли.

Завдання 2. Зробити висновок про переважання сильних чи слабких сторін, можливостей, чи загроз. Вибрати стратегію на основі нижче поданої таблиці (позначити іншим кольором потрібну комірку).

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Можливості	Порівняльні переваги. Сильні сторони громади підтримуються можливостями і можуть підсилити успіхи	Слабкі сторони громади можуть бути подолані завдяки використанню можливостей
Загрози	Сильні сторони можуть бути використані для того, щоб обмежити або усунути вплив загроз	Слабкі сторони мусять бути подолані з метою захисту від загроз

Лабораторна робота 7

Тема: Планування й управління демографічним, соціальним, економічним, інвестиційним, інноваційним, екологічним розвитком регіонів України

Мета: розглянути із застосуванням кейс-методу реальні приклади управління регіональним розвитком в Україні

Дидактичне забезпечення: роздатковий матеріал з прикладами кейсів.

Завдання 1. Ознайомтеся попередньо із теоретичним матеріалом до лабораторної роботи 7, який прикріплено в освітньому порталі.

Завдання 2. Прочитайте та обговоріть у групі під час заняття (чи онлайн) ситуації позитивного та негативного досвіду впливу геопланування території на її економічну спроможність. Визначте основні чинники, які призвели до успіху та до невдачі у першому та другому випадках.

Ситуація 1. У Броварському районі Київської області за останні три роки відбулося зростання надходження інвестицій із 1,5 до 8,5 млрд грн. Сума освоєних інвестицій у 2007 році становила понад 1,0 млрд грн, з них 75% – вітчизняні капіталовкладення. У 2007 році зведений бюджет району становив 111 млн грн, ви(конання – 125 млн грн, з інших джерел фінансування суто на виконання програми соціально(економічного розвитку району додатково направлено 128 млн грн. Ця програма соціально(економічного розвитку району деталізована в 67 цільових програмах, які розраховані на виконання за період однієї каденції сільських голів і депутатів сільських рад. Програми базуються на рішеннях містобудівної документації: схемах планування території сільських рад та генеральних планах сільських поселень, що були розроблені в останні 4 роки майже на всю територію району. На основі цієї документації розроблено паспорти на кожен сільську раду, де відображено зокрема інвестиційно привабливі території та варіанти їх можливого використання. Це забезпечило прозору роботу з інвесторами і відповідні надходження до місцевих бюджетів.

Ситуація 2. У селах Києво(Святошинського району, який безпосередньо межує з Києвом, обрано стратегію використання території, побудовану на підставі заяв інвесторів. Вона передбачає перетворення території району у високоурбанізований міський район Києва завдяки масовій, переважно житлово-громадській, забудові за рахунок скорочення площі відкритих просторів (в основному сільськогосподарських угідь та рекреаційних територій), необхідних для регенерації атмосферного повітря і відпочинку киян та місцевих жителів. При цьому планується співвідношення площ житлово(громадської та виробничо-комерційної забудови як 8:1. Переваги цього варіанта: з позиції короткострокової перспективи – приплив інвестицій, у першу чергу в будівництво, розширення місцевої податкової бази, збільшення кількості робочих місць, задоволення зростаючих потреб столиці в територіях різного функціонально(го призначення, особливо – житлових. Недоліки: порушення екологічної, соціальної і економічної збалансованості території району, перевищення порогової ємності природного середовища, створення загроз для збереження біологічного розмаїття, що, з точки зору віддалених наслідків таких дій, зашкодить інтересам як столиці, так і району. Враховуючи викликану такою стратегією незбалансованість площ житлово(громадських і виробничо-комерційних територій та існуюче співвідношення земельного податку з цих територій (1:45 – для житлових-виробничих, 1:114 – для житлових-комерційних), таке функціональне використання території сільських поселень району є неефективним з точки зору створення повноцінного життєвого середовища для місцевих мешканців, наповнення місцевих бюджетів, формування фінансово самодостатніх громад, розвитку місцевого самоврядування в цілому. З врахуванням того, що природний приріст населення району є від’ємним, а обсяги механічного приросту населення за останній час становили близько 6 тис. осіб у районі та майже 30 тис. осіб у Києві, заселення цих територій у запланованих обсягах видається нереальним.